

MINISTERSTWO
RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 26 kwietnia 2018 r.

Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu

DPS.III.053.2.2018.AP

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Po rozpatrzeniu złożonej przez Pana petycji dotyczącej zapewnienia minimum socjalnego obywatelom osiągającym wiek emerytalny lub osobom niepełnosprawnym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1123, ze zm.), uprzejmie informuję:

Polska, w ramach prowadzonej polityki społecznej, ma wdrożone normy postępowania w celu przeciwdziałania ubóstwu, co skutkuje funkcjonowaniem w Polsce zabezpieczenia społecznego oferującego świadczenia socjalne składkowe i nieskładkowe. W ramach nieskładkowego zabezpieczenia społecznego działa pomoc społeczna rozumiana jako instytucja polityki społecznej państwa wyspecjalizowana w przeciwdziałaniu skutkom ubóstwa. W zakresie pomocy społecznej wykonywane są działania o charakterze ciągłym, skonkretyzowane formalno-prawnie w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2017 r. poz. 1769, ze zm.), gdzie określono szczegółowo zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady, tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej i jej definicję. W efekcie tego w Polsce osoby dotknięte ubóstwem mogą zwracać się do właściwego terytorialnie ośrodka pomocy społecznej w celu uzyskania świadczeń z pomoc społecznej. Przy tym, za ubóstwo uznaje się dochód poniżej kwot dochodowych określonych w pomocy społecznej na podstawie ustawowych procedur. Ustalenie tych kwot oparte jest na empirycznych badaniach koszyka proggu interwencji socjalnej, którego koszt jest wyższy niż minimum egzystencji, ale zarazem niższy od minimum socjalnego. Minimum socjalne jest dolną granicą dobrobytu i często jest mylone z minimum egzystencji, będącym granicą biedy dochodowej. Wysokość kwot dochodowych w pomocy społecznej wynika stąd,

że generalnym celem pomocy społecznej jest zabezpieczenie osoby lub rodziny przed życiem poniżej minimum egzystencji, co wyraża art. 3 ustawy o pomocy społecznej, a art. 9 ustawy o pomocy społecznej wdraża te zasady w życie. Kwoty dochodowe w pomocy społecznej są weryfikowane co trzy lata. Ostatnia weryfikacja kryteriów dochodowych miała miejsce w roku 2015. Próg ten dla osoby samotnej wynosi 634 zł, dla osoby w rodzinie 514 zł.

W ramach składowego systemu zabezpieczenia społecznego działa system ubezpieczeń społecznych (ma charakter ubezpieczeniowy), którego ofertą są emerytury i renty - świadczenia wypłacane osobom w przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego, utraty przez nie zdolności do wykonywania pracy, mającym wymagany okres składkowy i nieskładkowy. Emerytura jest świadczeniem dożywotnim, którego celem jest zastąpienie dotychczasowych dochodów z pracy. Wysokość emerytur jest uzależniona od zgromadzonych składek emerytalnych oraz dalszego przewidywanego trwania życia dla wieku przejścia na emeryturę, określanego corocznie przez GUS w formie komunikatu. Jednakże w systemie emerytalnym zawarte są również pewne elementy redystrybucyjne wpływające na wyrównywanie wysokości świadczeń. Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383), emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego (art. 26). Wysokość emerytury uzależniona jest więc od zarobków danego ubezpieczonego, tj. od wysokości odprowadzanej składki oraz okresu jej opłacania, czyli od wniesionego do systemu emerytalnego wkładu składkowego, jak również od decyzji w jakim wieku dany ubezpieczony skorzysta z prawa do emerytury (jakie pozostanie jego średnie dalsze trwanie życia). Ponieważ kapitał emerytalny rośnie wraz z kolejnymi wpłacanymi składkami oznacza to, że im dłużej się pracuje, tym jest on większy. Im później zaś przejdzie się na emeryturę, tym dalsza oczekiwana długość życia będzie niższa, a świadczenie emerytalne wyliczone na podstawie nowej formuły naliczania świadczeń - wyższe. Zgodnie z tą zasadą, przyjęta formuła naliczania świadczeń ma zachęcać do przedłużania aktywności zawodowej. Wiek emerytalny będzie zatem elastyczny po osiągnięciu określonego poziomu minimalnego i uzależniony od decyzji samego ubezpieczonego rozważającego, czy chce mieć niższą emeryturę i pobierać ją przez dłuższy okres, czy wyższą, lecz pobieraną krócej.

Formą zabezpieczenia minimalnego w systemie ubezpieczeń społecznych jest gwarancja minimalnej wysokości emerytury i renty. Jest ona jednak obwarowana

warunkiem minimalnego okresu stażu ubezpieczeniowego, co wynika bezpośrednio z ubezpieczeniowego charakteru systemu emerytalno-rentowego.

Propozycja przedstawiona w petycji sprowadza się do wprowadzenia świadczenia mającego charakter emerytury obywatelskiej. Wprowadzenie emerytury obywatelskiej w chwili obecnej jest niemożliwe. Przede wszystkim wymagałoby to całkowitej i diametralnej zmiany paradygmatu całego systemu emerytalnego. Dotychczasowy system emerytalny łączy wysokość (i prawo) do emerytury z wcześniejszym udziałem w finansowaniu wypłat bieżących emerytur – im więcej opłaconych składek (wysokość składek i długość opłacania) tym większy wkład i tym większa emerytura. Koncepcja emerytury obywatelskiej zrywa z tą zasadą, co budzi poważne zastrzeżenia.

Kolejną rzeczą jest fakt, że świadczenie emerytalne jest formą gwarancji części utraconych dochodów z pracy z powodu niemożliwości dalszej jej kontynuacji. I tu też następuje zerwanie tej zasady – emerytura obywatelska nie ma związku z poprzednimi dochodami, więc nie może gwarantować ich zastąpienia. Choć jednocześnie dla grupy osób staje się formą dochodów, która znacznie poprawia ich sytuację dochodową. W konsekwencji emerytura obywatelska jest formą redystrybucji dochodów oderwaną od wnoszonych składek, więc finansowaną z budżetu państwa, zasadniczo różną od obecnych zasad redystrybucji świadczeń.

W chwili obecnej nie toczą się prace nad wprowadzeniem emerytury obywatelskiej.

Biorąc pod uwagę powyższe uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace legislacyjne nad wprowadzeniem do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego bezwarunkowych świadczeń socjalnych gwarantujących dochód na poziomie minimum socjalnego dla osób, które ukończyły wiek emerytalny lub są osobami niepełnosprawnymi.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1123, ze zm.) sposób załatwiania petycji nie może być przedmiotem skargi.

PODSEKRETARZ STANU

Elżbieta Bojanowska